



# Pk-yritysbarometri, kevät 2015

Alueraportti, Varsinais-Suomi



## Esipuhe

---

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Kevään 2015 Pk-yritysbarometri perustuu 4404 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uudistumista, kansainvälistymistä, työllistämisen esteitä ja sopeuttamista sekä rahoitusta. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa.

# Tiivistelmä

---

## Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat heikentyneet verrattuna syksyyn 2014. Koko maan pk-yrityksistä 21 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 28 % huononevan (saldoluku -6 %). Edellisellä mittauskierroksella saldoluku oli 9 %. Myös Varsinais-Suomen alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on laskenut syksystä 2014 selvästi (3 % => -5 %).

Varsinais-Suomen alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat heikentyneet syksystä 2014. Alueen pk-yritysten edustajista 14 % arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi, ja 15 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi. Saldoluvuksi muodostuu -1 %, joka on pienempi kuin syksyllä 2014. Koko maassa näkymät ovat myös heikentyneet syksystä saldoluvin ollessa 0 %.

## Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maan pk-yrityksissä on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoii 3 % pk-yrityksistä. Varsinais-Suomen alueella suurin ryhmä muodostuu kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevista pk-yrityksistä (38 %). Asemansa säilyttämään pyrkiviä yrityksiä on hieman vähemmän (31 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoii 4 % vastaajista. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Varsinais-Suomen alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

## Työllistämisen esteet ja sopeuttaminen

Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys ovat koko maan ja Varsinais-Suomen alueen merkittävimmät työllistämisen esteet. Koko maan pk-yrityksistä kolmannes on ryhtynyt sopeuttamistoimenpiteisiin ja 13 % suunnittelee sopeuttamista nykyisen suhdanetilanteen vuoksi. Varsinais-Suomen pk-yrityksistä 38 % on jo sopeuttanut toimintaansa. Sopeuttamista suunnittelevia on alueella hieman koko maata vähemmän. Työaikajärjestelyt ja lomautukset ovat yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutus-toimet.

## Kansainvälistyminen ja digitaalisuus liiketoiminnassa

Joka viidennellä koko maan ja kuudennella Varsinais-Suomen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kolmella viidestä ja alueen toimijoista noin kahdella kolmesta. Pk-yritykset koko maassa ja myös Varsinais-Suomen alueella hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista palveluista eniten yrityksen omia kotisivuja ja sosiaalista mediaa.

# Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ.....	3
SISÄLLYS.....	4
1. JOHDANTO.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto.....	6
2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA.....	7
3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS.....	8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT.....	9
5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	12
6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN.....	14
7. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN ESTEET.....	18
8. PK-YRITYSTEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEET.....	19
9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS.....	20
10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA.....	23
SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT.....	25
FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT.....	26
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT.....	27

## Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, kevät 2015, alueraportti

### Julkaisija

Suomen Yrittäjät  
PL 999, 00100 HELSINKI  
puhelin 09 229 221  
toimisto@yrittajat.fi  
www.yrittajat.fi





# Pk-yritysbarometri, kevät 2015

## Alueraportti, Varsinais-Suomi

### 1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

#### 1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Fonecta Kohdistamiskone -yritysrekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koluokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 4404 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse joulukuun 2014 ja tammikuun 2015 välisenä aikana. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

## 1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Varsinais-Suomen alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

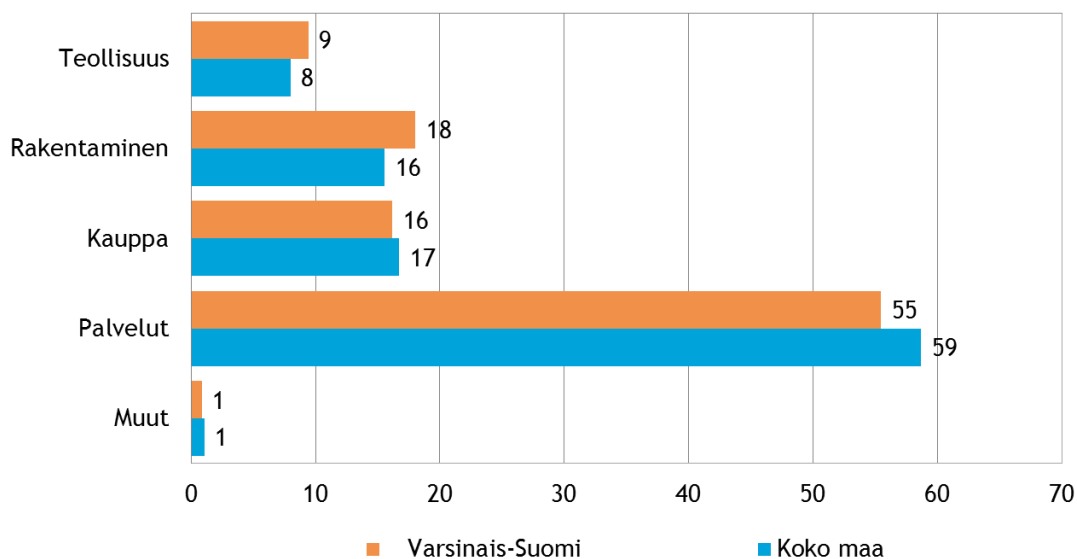
**Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä**

		n=	%
Alue	Varsinais-Suomi	316	100
Päätoimiala	Teollisuus	74	23
	Rakentaminen	32	10
	Kauppa	59	19
	Palvelut	151	48
Liikevaihto vuonna 2014	alle 0,2 miljoonaa euroa	85	27
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	51	16
	0,5 - 0,99 miljoonaa euroa	38	12
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	32	10
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	19	6
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	44	14
	5 miljoonaa euroa tai yli	46	15
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	21	7
	Kasvuhakuiset	127	41
	Asemansa säilyttäjät	97	31
	Ei kasvutavoitteita	57	18
	Toimintansa lopettavat	11	4
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	73	25
	Ei	222	75
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	122	39
	1990-1999	69	22
	2000-2009	96	30
	2010-	28	9

## 2. YRITYSTEN OSUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 266 909 yritystä [1] vuonna 2012 Näistä yrityksistä 25 456 toimi Varsinais-Suomen alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli noin 59 %, kaupan 17 %, rakentamisen 16 % ja teollisuudenalan yrityksiä 8 %. Varsinais-Suomen alueella oli palvelu-alaan kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti hieman vähemmän, 55 %. Rakentamisen yrityksiä alueella oli hieman enemmän kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %



1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

### 3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

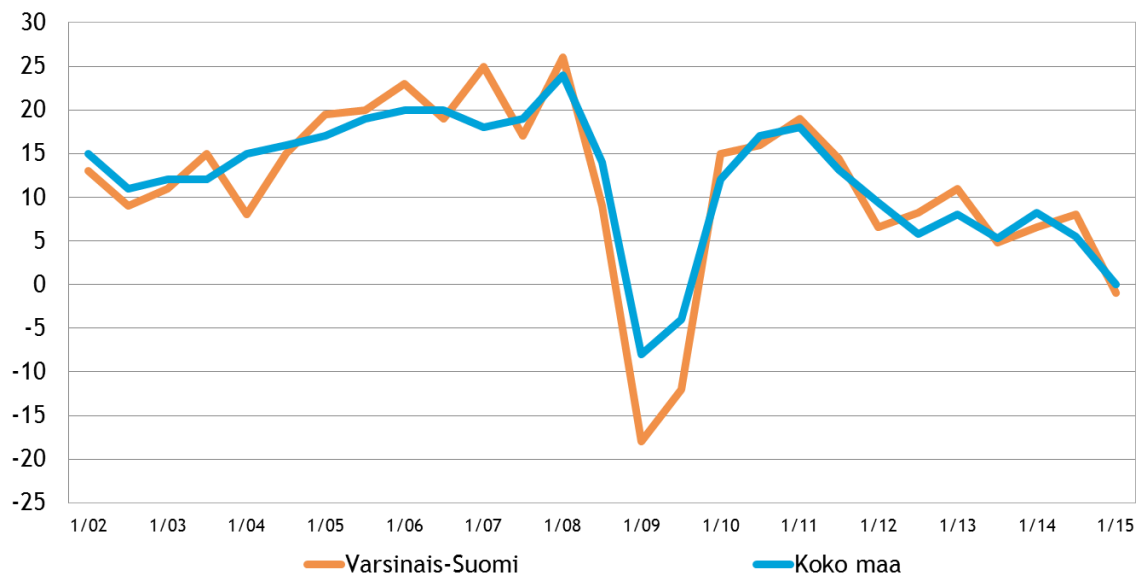
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 447 000 henkeä syyskuussa 2014. Lukema on 29 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Sekä palkansaajien että yrittäjien määrä on lisääntynyt aikaisemmasta. Koko maan työttömyysaste oli 8,2 % [2] syyskuussa 2014, kun se edellisvuoden syyskuussa oli 7,6 prosenttia. Varsinais-Suomen alueella työskenteli vuoden 2014 kolmannella neljänneksellä yhteensä 208 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 8,6 % [4]. Työttömyysaste on noussut alueella 0,9 prosenttiyksikköä vuoden 2013 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

**Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %**

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Varsinais-Suomi	14	72	15	-1
Koko maa	14	71	14	0

Pk-yritysbarometrin vastaajista 14 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja yhtä moni arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluksi muodostuu 0 %. Varsinais-Suomen alueella saldoluku on lähes sama, -1 %. Alueella odotukset ovat siten koko maan tasoa. Syksyyn 2014 verrattuna sekä koko maan että alueen henkilökunnan määrän muutosta kuvaava saldoluku on selvästi heikentynyt.

**Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)**



2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2014, syyskuu

3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2014, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain

4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2014, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain



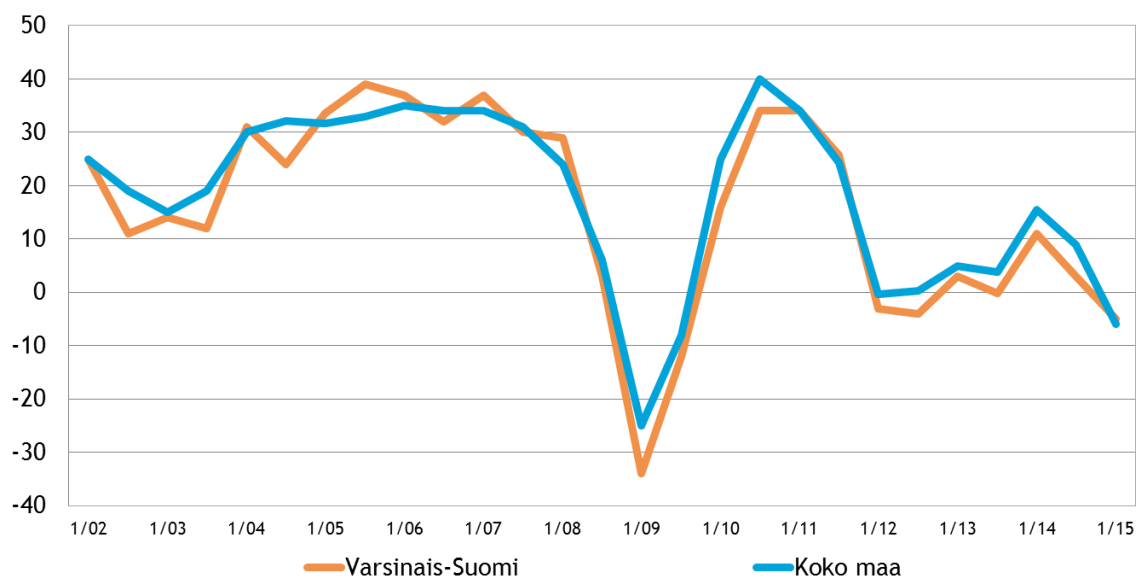
#### 4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa laskenut syksystä 2014 ja on nyt negatiivinen ensimmäistä kertaa vuoden 2009 jälkeen. Noin puolet (51 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 21 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 28 % huononevan. Varsinais-Suomen alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on laskenut syksystä 2014 8 prosenttiyksikköä, nyt ollen -5 %. Ennallaan suhdanteiden arvioi pysyvän 52 % alueen pk-yrityksistä, mikä on 3 prosenttiyksikköä enemmän kuin viime syksyllä.

**Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %**

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Varsinais-Suomi	22	52	26	-5
Koko maa	21	51	28	-6

**Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)**



Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

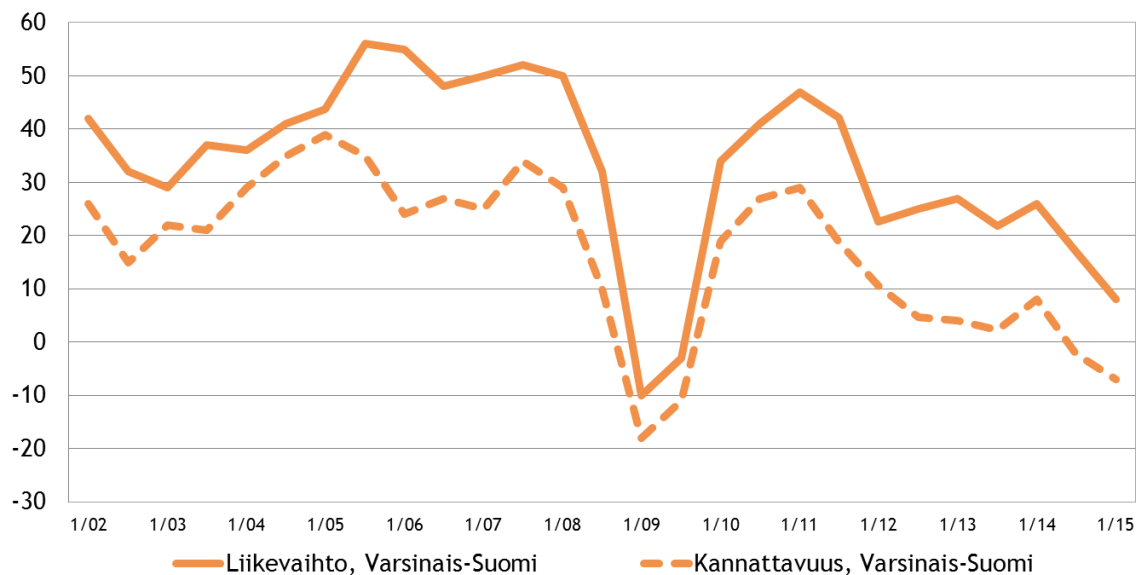
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
<b>Liikevaihto</b>				
Varsinais-Suomi	34	40	26	8
Koko maa	36	40	24	11
<b>Investointien arvo</b>				
Varsinais-Suomi	13	53	35	-22
Koko maa	13	53	34	-21
<b>Viennin arvo</b>				
Varsinais-Suomi	11	68	22	-11
Koko maa	14	66	20	-5
<b>Tuonnin arvo</b>				
Varsinais-Suomi	13	67	21	-8
Koko maa	11	71	18	-7
<b>Palkkakustannukset henkilöä kohden</b>				
Varsinais-Suomi	42	44	14	28
Koko maa	35	54	11	24
<b>Materiaalien hinnat</b>				
Varsinais-Suomi	48	45	8	40
Koko maa	42	51	7	35
<b>Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat</b>				
Varsinais-Suomi	33	57	10	23
Koko maa	34	55	11	24
<b>Kannattavuus</b>				
Varsinais-Suomi	23	47	30	-7
Koko maa	25	45	30	-5
<b>Vakavaraisuus</b>				
Varsinais-Suomi	23	56	21	3
Koko maa	25	57	19	6
<b>Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys</b>				
Varsinais-Suomi	24	58	18	6
Koko maa	26	58	16	10
<b>Tilausten määrä</b>				
Varsinais-Suomi	29	43	28	0
Koko maa	30	42	28	3
<b>Kapasiteetin käyttöaste</b>				
Varsinais-Suomi	37	52	11	26
Koko maa	33	45	21	12

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa materiaalien hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvun (35 %) perusteella yleisimmin. Myös palkkakustannusten ja lopputuotteiden tai palvelujen hintojen (saldoluku 24 %) nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Sen sijaan investointien arvon uskotaan laskevan ensi vuonna (saldoluku -21 %).

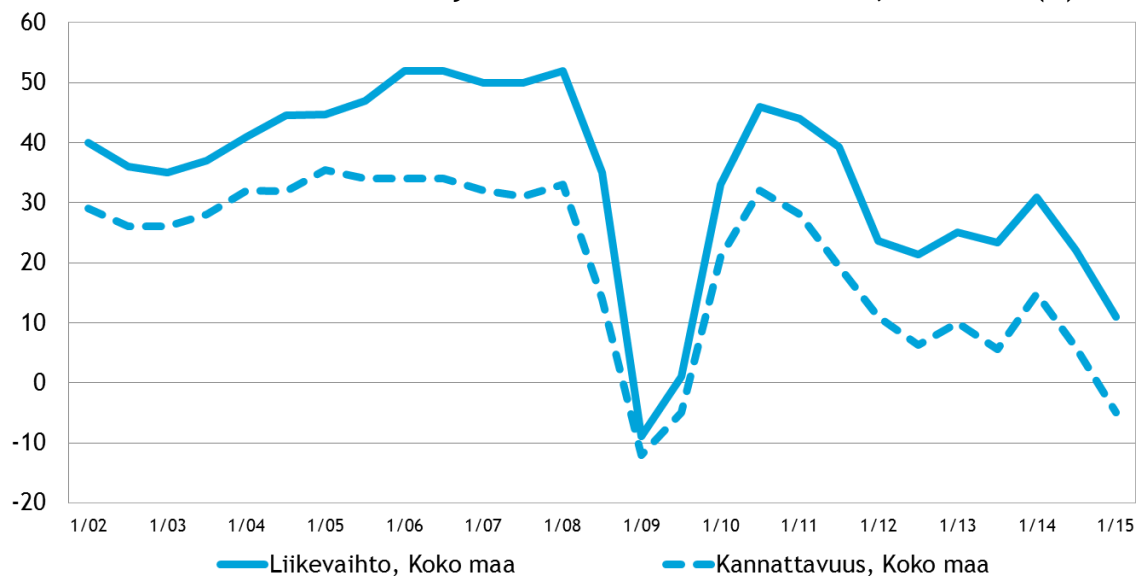
Myös Varsinais-Suomen alueella uskotaan vahvimmin materiaalien hintojen nousuun saldoluvun ollessa 40 %. Toiseksi suurin saldoluku alueella saadaan palkkakustannuksille henkilöä kohden (28 %) ja kolmanneksi suurin kapasiteetin käyttöasteen kasvulle (26 %).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa.

**Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)**



**Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)**



## 5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

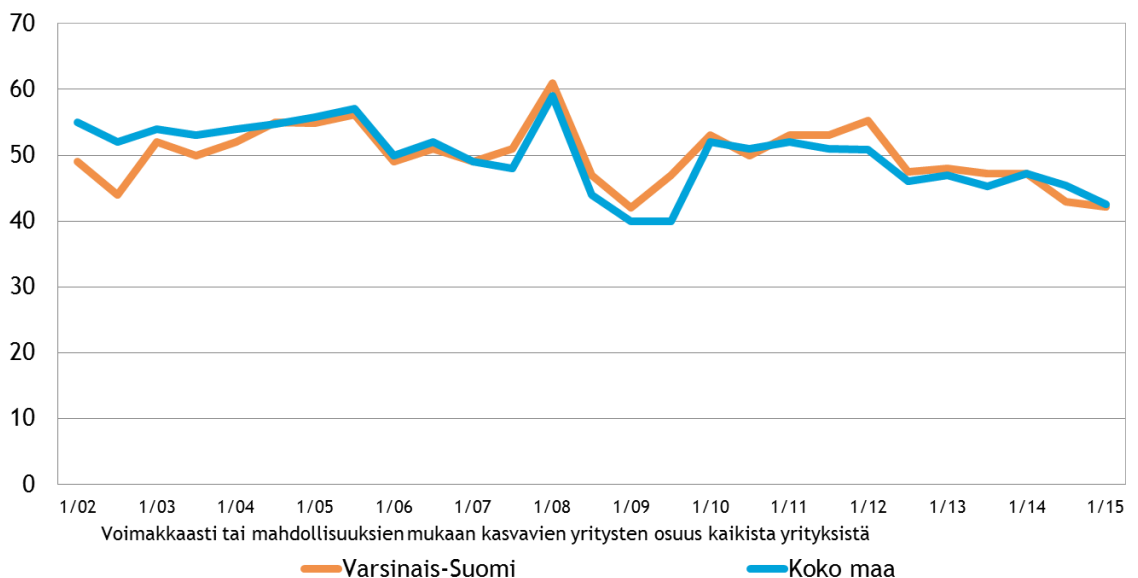
Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Varsinais-Suomi	4	38	31	22	4
Koko maa	7	35	35	19	3

Koko maan pk-yrityksissä on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 3 % pk-yrityksistä. Varsinais-Suomen alueella suurin ryhmä muodostuu kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevista pk-yrityksistä (38 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 4 % vastaajista.

Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten yhteenlaskettu osuus on hieman pienempi kuin syksyllä 2014. Alueella voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on lähes sama kuin syksyllä 2014.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %



Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Varsinais-Suomen alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

**Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % \*/**

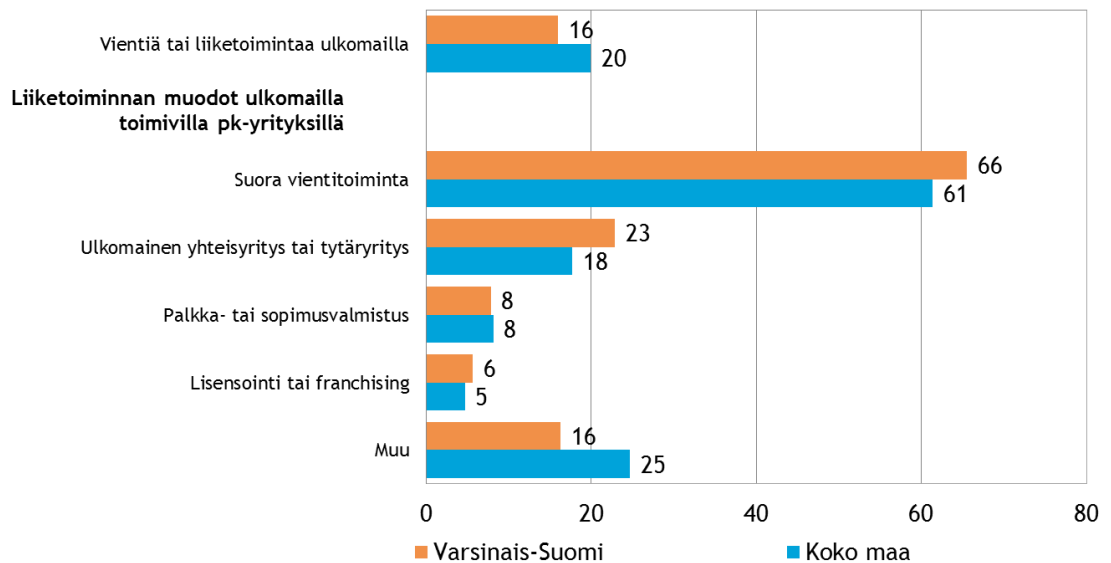
	Varsinais-Suomi	Koko maa
Investoinnit	75	78
Henkilöstön koulutus	66	65
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	39	39
Laajentuminen uusille markkinoille	21	26
Uusien teknologioiden käyttöönotto	22	24
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	21	23
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	19	18

\*/ Vastajaat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

## 6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

Joka viidennellä koko maan ja joka kuudennella Varsinais-Suomen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kolmella viidestä ja alueen toimijoista noin kahdella kolmesta. Varsinais-Suomen alueella ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys on suhteellisesti hieman yleisempi liiketoiminnan muoto ulkomailla kuin koko maan pk-yrityksissä.

Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä \*/

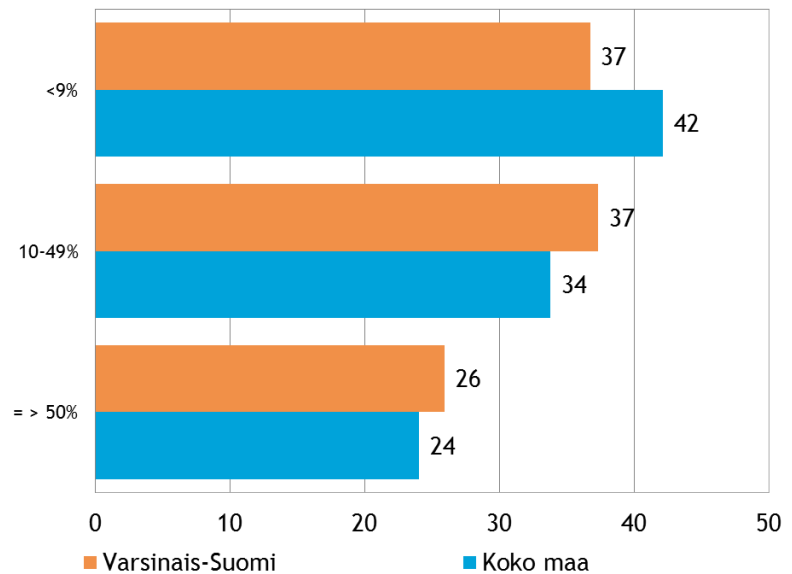


\*/ Vastaaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.



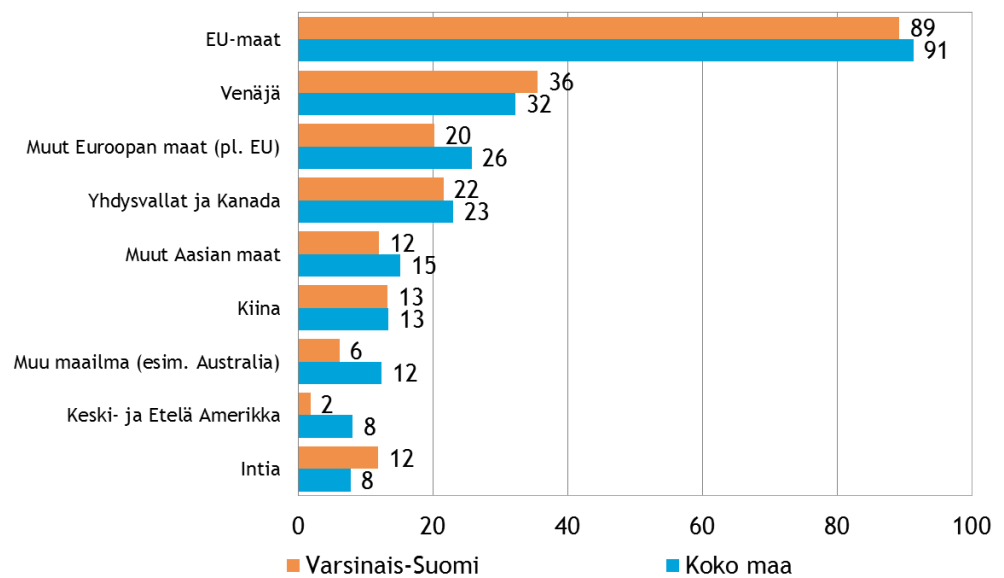
Kahdella viidestä koko maan ja reilulla kolmasosalla alueen suoraa vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %.

**Kuva 8. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2014, % yrityksistä**



EU-maat on Suomen pk-yritysten selvästi yleisin markkina-alue ulkomailla. Varsinais-Suomessa ei ole selviä eroja koko maan tuloksiin.

**Kuva 9. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla**



\*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

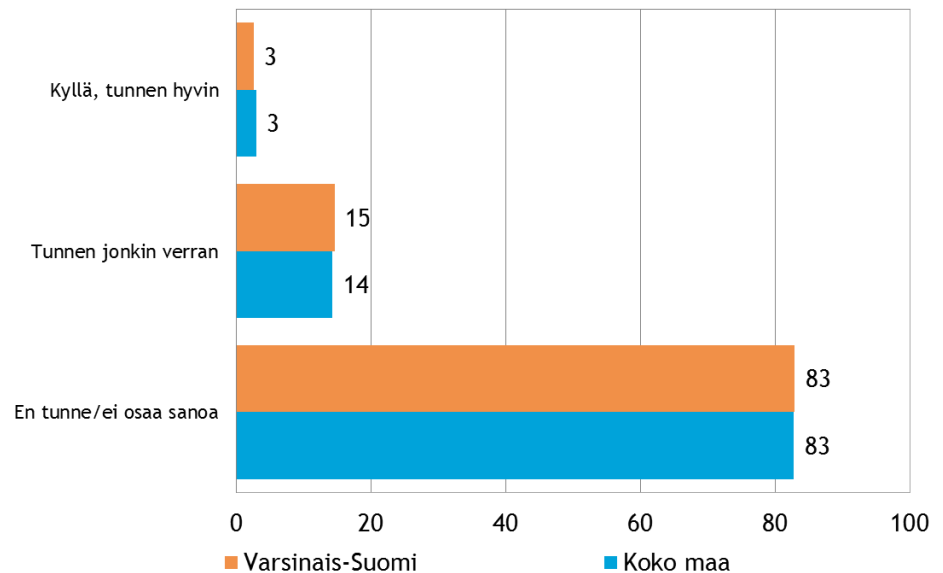
Koko maan ja Varsinais-Suomen pk-yrityksistä viidenneksellä on suoraa tuontitoimintaa.

**Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä**

	Varsinais-Suomi	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	21	20

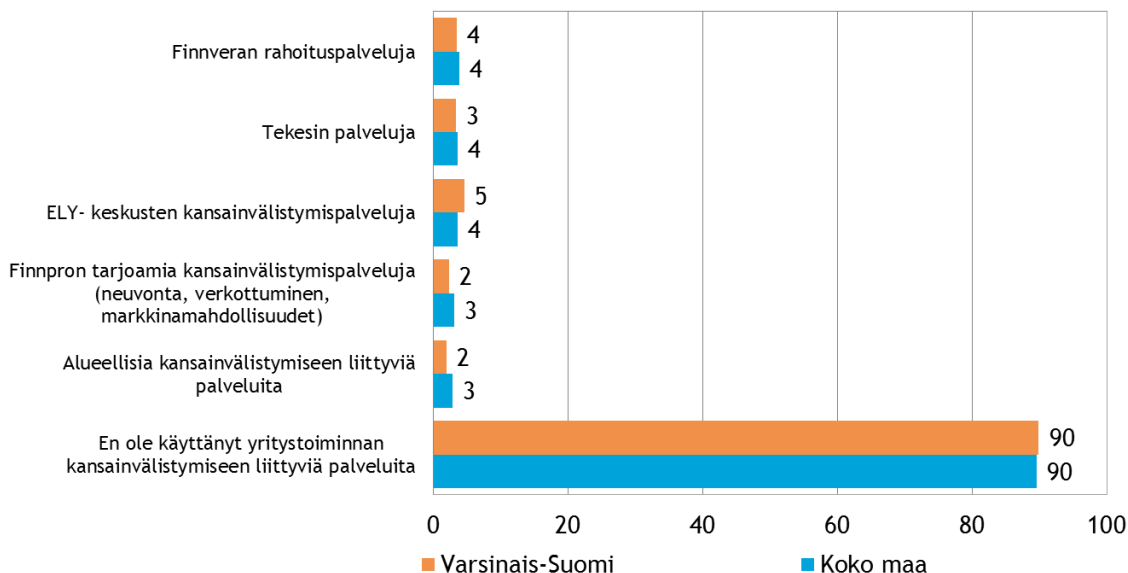
Team Finlandin palvelut tunnetaan pk-yrityksissä heikosti; noin joka seitsemäs tuntee Team Finlandin palvelut vähintään jonkin verran.

**Kuva 10. Tunnetteko Team Finland palvelut?, %**



Valtaosa eli yhdeksän kymmenestä pk-yrityksestä ei ole käyttänyt yritystoiminnan kansainvälistymiseen liittyviä julkisia palveluita viimeisen vuoden aikana. Koko maan ja alueen tulokset ovat hyvin samankaltaisia palvelujen käytön suhteen.

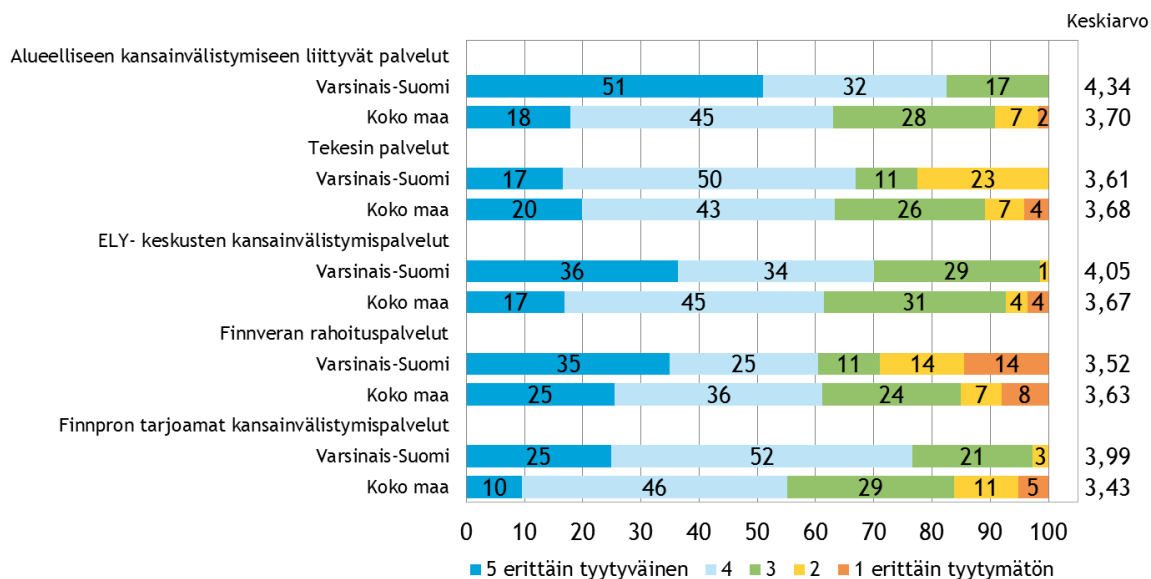
**Kuva 11. Oletteko käyttäneet seuraavia kansainvälistymiseen liittyviä julkisia palveluita viimeisen vuoden aikana?, %, \*/**



\*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Koko maan pk-yritysten tyytyväisyys käyttämiinsä palveluihin on keskinertaisella tasolla. Varsinais-Suomen alueella vastaajamäärät jäivät pieniksi ja tämä on huomioitava tulosten tulkinnassa.

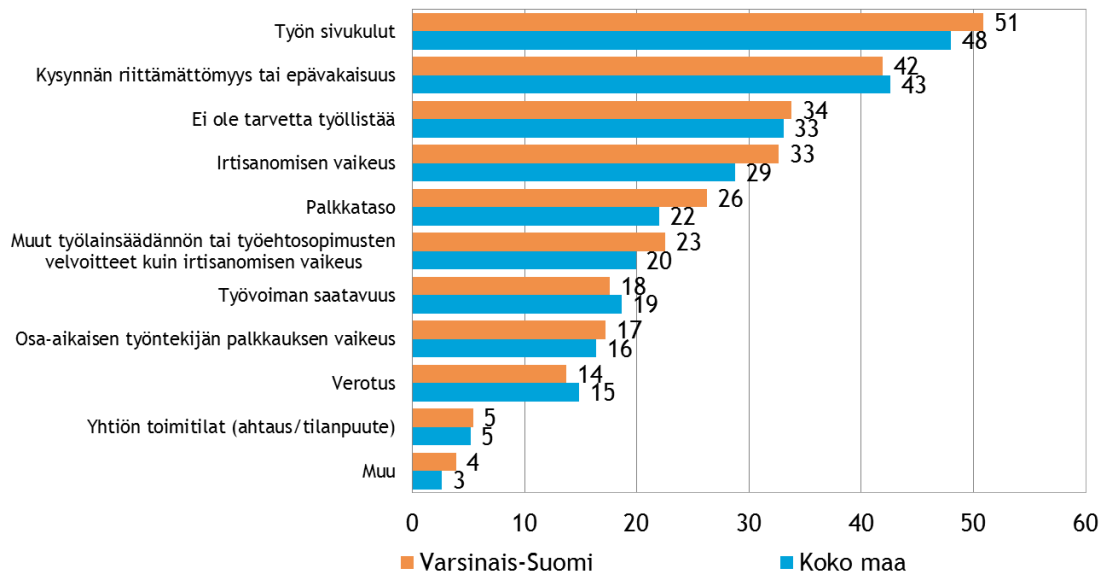
**Kuva 12. Kansainvälistymiseen liittyviä julkisia palveluita käyttäneiden yritysten tyytyväisyys käyttämiinsä palveluihin, %**



## 7. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN ESTEET

Koko maan ja Varsinais-Suomen alueen pk-yrityksistä kolmanneksella ei ole tarvetta työllistää. Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus nousevat koko maassa ja alueella suurimmiksi työllistämisen esteiksi. Irtisanomisen vaikeus ja palkkataso korostuvat alueella muuta maata enemmän.

Kuva 13. Yrityksen merkittävin työllistämisen este, %



## 8. PK-YRITYSTEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEET

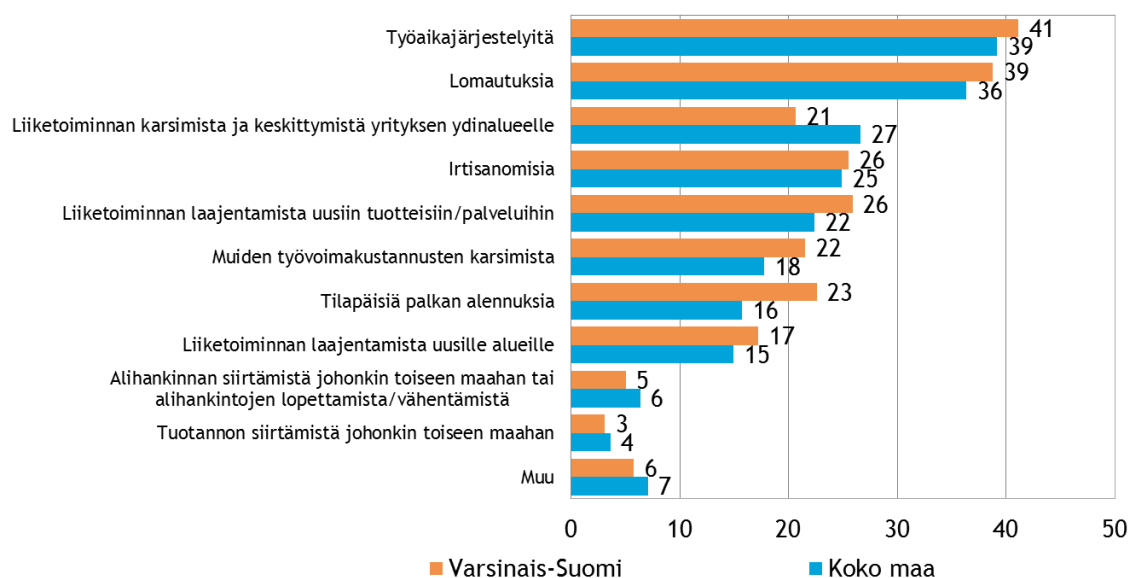
Taulukko 8. Pk-yritysten tarve sopeuttaa toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi, %

	Ei tarvetta sopeuttaa	Tehnyt sopeuttamistoimia	Suunnittelemassa sopeuttamistoimia
Varsinais-Suomi	52	38	10
Koko maa	54	33	13

Koko maan pk-yrityksistä kolmannes on ryhtynyt sopeuttamistoimenpiteisiin ja 13 % suunnittelee sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi. Varsinais-Suomen pk-yrityksistä koko maahan verrattuna hieman suurempi osuus (38 %) on jo sopeuttanut toimintaansa ja sopeuttamista suunnittelevia on alueella puolestaan hieman koko maata vähemmän.

Työaikajärjestelyt, lomautukset ja liiketoiminnan karsiminen ovat koko maan tasolla yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet. Edellisten lisäksi alueella korostuvat irtisanomiset, muiden työvoimakustannusten karsimiset, tilapäiset palkan alennukset sekä liiketoiminnan laajentaminen uusiin tuotteisiin tai palveluihin.

Kuva 14. Pk-yritysten tekemät ja suunnittelemat sopeuttamistoimet, % pk-yrityksistä, jotka ovat tehneet tai suunnittelevat tekevänsä toimia \*/



\*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

## 9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Koko maan pk-yrityksistä noin viidennellä on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Varsinais-Suomen alueella osuus on tätä suurempi, 24 %. Koko maassa lukemat ovat samalla tasolla kuin syksyllä 2014. Alueella maksuvaikeuksissa olevien yritysten osuus on hieman pienempi kuin syksyllä.

**Taulukko 9. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %**

	Ei	Kyllä
Varsinais-Suomi	76	24
Koko maa	81	19

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (39 %) tai Nordea (34 %). Osuuspankilla on vahva asema Varsinais-Suomen alueen pääpankkina. Koko maan pk-yrityksistä 46 % oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta. Alueella lainaa rahoituslaitoksilta ottaneiden osuus on sama kuin koko maassa.

**Taulukko 10. Yrityksen pääpankki, %**

	Varsinais-Suomi	Koko maa
Nordea	27	34
Osuuspankki	42	39
Paikallisosuuspankki	6	5
Danske Bank	5	7
Säästöpankki	13	8
Handelsbanken	3	2
Muu	5	4

**Taulukko 11. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %**

	Ei	Kyllä
Varsinais-Suomi	54	46
Koko maa	54	46



Koko maan pk-yrityksistä 27 % ja alueen pk-yrityksistä 23 % oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maassa ulkopuolista rahoitusta ottaneista 69 % on ottanut sitä pankista. Alueella vastaava luku on 77 %.

**Taulukko 12. Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kk:n aikana?, %**

	Ei	Kyllä
Varsinais-Suomi	77	23
Koko maa	73	27

**Taulukko 13. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %**

	Varsinais-Suomi	Koko maa
Pankista	77	69
Rahoitusyhtiöstä	22	23
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	0	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	2	3
Bisnesenkeltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	4	5
Finnverasta	8	14
Teokesistä	1	4
ELY-keskuksista	1	5
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloitusrahoituksesta	0	0
Muualta	10	11

Valtaosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

**Taulukko 14. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %**

	Ei	Kyllä
Varsinais-Suomi	82	18
Koko maa	79	21

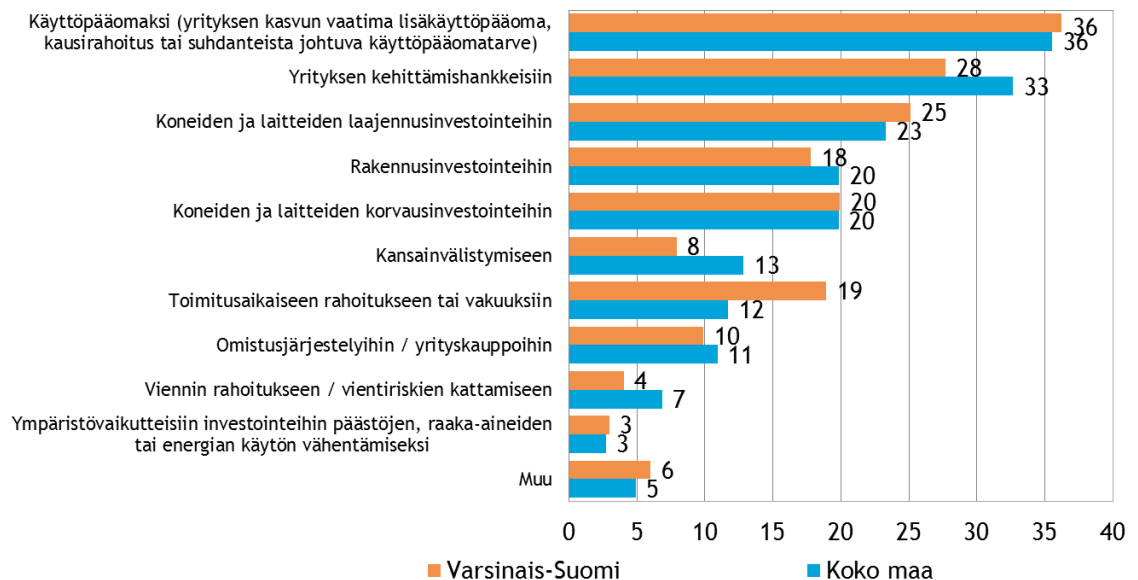
Varsinais-Suomessa rahoitusta aiotaan hakea koko maata yleisemmin pankista.

**Taulukko 15. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %**

	Varsinais-Suomi	Koko maa
Pankista	80	74
Rahoitusyhtiöstä	21	25
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	6	4
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	11	8
Bisnesenkeliltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	5	11
Finnverasta	21	24
Teokesistä	7	13
ELY-keskuksista	6	14
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserahasto Verasta	2	3
Muualta	4	6

Sekä alueella että koko maassa yleisin ulkopuolisen rahoituksen käyttötarkoitus on käyttöpääoma. Varsinais-Suomen alueella ulkoisen rahoituksen käyttäminen toimitusajaiseen rahoitukseen tai vakuuksiin korostuu koko maahan verrattuna.

**Kuva 15. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana \*/**

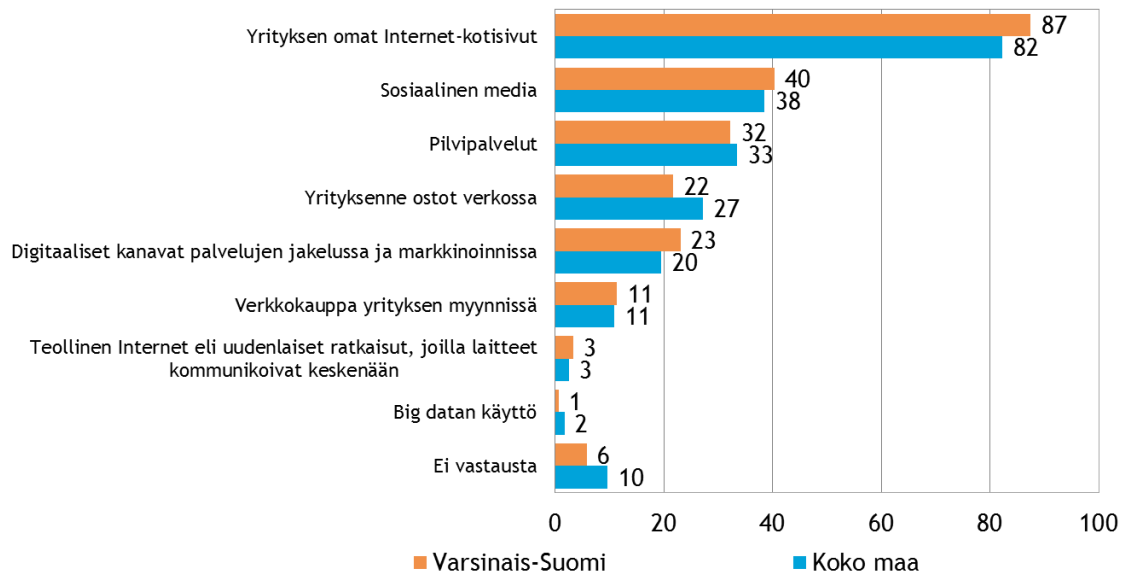


\*/ Vastaaajat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

## 10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Neljällä viidestä koko maan ja tätä hieman suuremmalla osuudella Varsinais-Suomen alueen pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja.

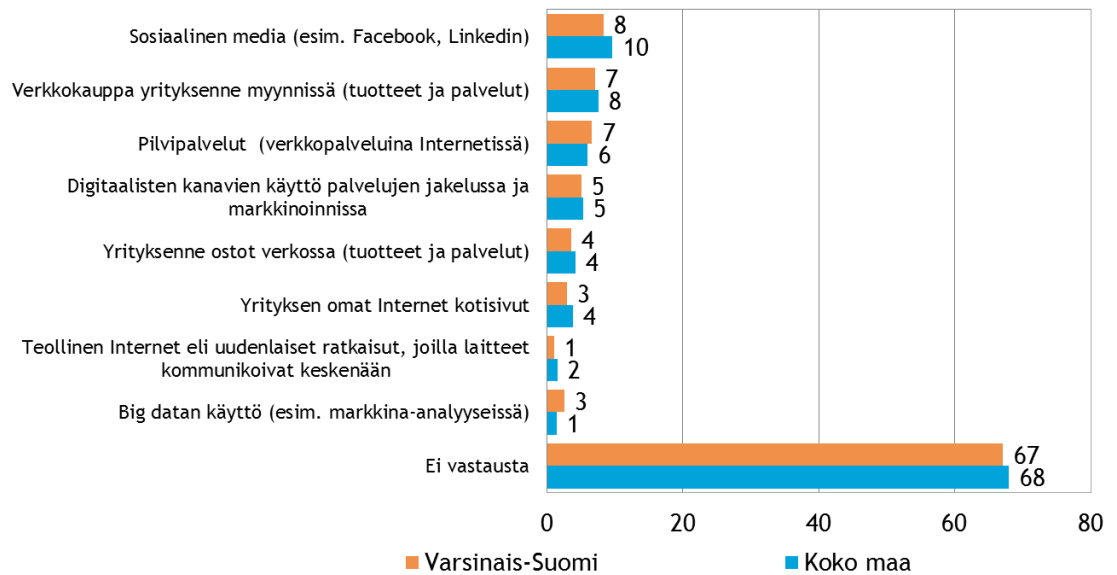
**Kuva 16. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %, \*/**



\*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Sosiaalinen media on yleisin digitalisoitumiseen liittyvä työkalu/palvelu, joka pk-yrityksissä aiotaan ottaa käyttöön seuraavien 12 kuukauden aikana. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa 8 % ja Varsinais-Suomessa 7 % pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

**Kuva 17. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana \*/**



\*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

## SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT

### SUOMEN YRITTÄJÄT

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki  
PL 999, 00101 Helsinki  
toimisto@yrittajat.fi  
puhelin 09 229 221  
yrittajat.fi

### ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT RY

Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta  
yrittajat.fi/etelakarjala  
puhelin 010 470 1100

### ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki  
yrittajat.fi/etelapohjanmaa  
puhelin 06 420 5000

### ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY

Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli  
yrittajat.fi/etelasavo  
puhelin 0500 651 312

### HELSINGIN YRITTÄJÄT RY

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki  
yrittajat.fi/helsinki  
puhelin 050 575 2353

### HÄMEEN YRITTÄJÄT RY

Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna  
yrittajat.fi/hame  
puhelin 010 229 0390

### KAINUUN YRITTÄJÄT RY

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani  
yrittajat.fi/kainuu  
puhelin 010 387 7870

### KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola  
yrittajat.fi/keskipohjanmaa  
puhelin 06 831 5292

### KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä  
yrittajat.fi/keskisuomi  
puhelin 010 425 9200

### KYMEN YRITTÄJÄT RY

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola  
yrittajat.fi/kymi  
puhelin 05 544 3030

### LAPIN YRITTÄJÄT RY

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi  
yrittajat.fi/lappi  
puhelin 0400 898 200

### PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY

PL 7, 33201 Tampere  
yrittajat.fi/pirkanmaa  
puhelin 03 251 6500

### POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu  
yrittajat.fi/pohjoiskarjala  
puhelin 050 367 5194

### POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Isokatu 4, 90100 Oulu  
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa  
puhelin 010 322 1980

### PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti  
yrittajat.fi/paijathame  
puhelin 010 322 4300

### PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY

Innoli 1, Tekniikantie 12, 02150 Espoo  
yrittajat.fi/paakaupunkiseudunyrittajat  
puhelin 010 422 1400

### RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Raastuvankatu 12-14 D, 65100 Vaasa  
yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa  
puhelin 06 356 0820

### SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY

PL 45, 28101 Pori  
yrittajat.fi/satakunta  
puhelin 02 634 9900

### SAVON YRITTÄJÄT RY

Asemakatu 22-24, 4. krs, 70100 Kuopio  
yrittajat.fi/savo  
puhelin 017 368 0500

### UUDENMAAN YRITTÄJÄT RY -

### NYLANDS FÖRETAGARE RF

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää  
yrittajat.fi/uusimaa  
puhelin 010 231 3050

### VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY

Brahenkatu 20, 20100 Turku  
yrittajat.fi/varsinaissuomi  
puhelin 02 275 7100

**FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT****PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ****HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki  
valtakunnallinen vaihde 029 460 11  
finnvera.fi

**KUOPIO**

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

**TOIMIPISTEET****HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki

**JOENSUU**

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu

**JYVÄSKYLÄ**

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

**KAJAANI**

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

**KUOPIO**

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

**LAHTI**

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

**LAPPEENRANTA**

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta

**MIKKELI**

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli

**OULU**

Asemakatu 37, 90100 Oulu

**PORI**

Valtakatu 6, 28100 Pori

**ROVANIEMI**

Maakuntakatu 10, PL 8151, 96101 Rovaniemi

**SEINÄJOKI**

Kauppatori 1-3, 60100 Seinäjoki

**TAMPERE**

Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

**TURKU**

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

**VAASA**

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa

**PIETARIN EDUSTUSTO****FINNVERA PLC**

Representative Office in St. Petersburg  
Finland House  
Bolshaya Konyushennaya St. 8  
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta  
puh. +358 405 088 956



## TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT

### TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki  
puhelin 029 506 0000  
tem.fi

### ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki  
puhelin 0295 027 500  
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

### ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli  
puhelin 0295 024 000  
ely-keskus.fi/etela-savo

### HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti  
**Hämeenlinnan toimipaikka**  
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna  
puhelin 0295 025 000  
ely-keskus.fi/hame

### KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola  
**Lappeenrannan toimipaikka**  
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta  
puhelin 0295 029 000  
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

### KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani  
puhelin 0295 023 500  
ely-keskus.fi/kainuu

### KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä  
puhelin 0295 024 500  
ely-keskus.fi/keski-suomi

### LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi  
**Kemin toimipaikka**  
Asemakatu 19, 94100 Kemi  
puhelin 0295 037 000  
ely-keskus.fi/lappi

### PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere  
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere  
puhelin 0295 036 000  
ely-keskus.fi/pirkanmaa

### POHJANMAAN ELY-KESKUS

Hovioikeudenpuistikko 19 A, 65100 Vaasa  
**Kokkolan toimipaikka**  
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola  
puhelin 0295 028 500  
ely-keskus.fi/pohjanmaa

### POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu  
puhelin 0295 026 000  
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

### POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu  
puhelin 0295 038 000  
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

### POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio  
puhelin 0295 026 500  
ely-keskus.fi/pohjois-savo

### SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori  
puhelin 0295 022 000  
ely-keskus.fi/satakunta

### UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki  
puhelin 0295 021 000  
ely-keskus.fi/uusimaa

### VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku  
puhelin 0295 022 500  
ely-keskus.fi/varsinais-suomi



Julkaisija: Suomen Yrittäjät | Mannerheimintie 76 A, PL 999, 00101 Helsinki  
puhelin 09 229 221 | toimisto@yrittajat.fi | www.yrittajat.fi